

Granskning av framtidens äldreomsorg

Rapport
Region Gotland

KPMG AB

2023-11-08

Antal sidor 16

Region Gotland
Granskning av framtidens äldreomsorg

2023-11-08

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Prognos över framtida behov	6
3.2	Planering och beredskap	11
4	Slutsats och rekommendationer	16

1 Sammanfattning

KPMG har av Region Gotlands revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning avseende framtidens äldreomsorg. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden har en ändamålsenlig planering och underlag för att möta de framtida behoven inom vård och omsorg avseende äldreomsorg.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det delvis finns en ändamålsenlig planering och underlag för att möta framtida behov inom äldreomsorgen.

Finns en beprövad prognosmodell och prognos för kommande behov av insatser inom äldreomsorgen? Täcker modellen in de större insatserna – särskilt boende och ordinärt boende?

- En prognos har tagits fram avseende framtida behov av särskilt boende som upplevs vara tillfredsställande.

Finns framtidsscenarier framtagna kring tjänsteutbudsförändringar, t ex avseende målgruppens krav, behov, förväntningar, sjuklighet, kultur, språk etc?

- Vi bedömer att framtidsscenarier kring framtida tjänsteutbudsförändringar finns framtagna som till största delen är tillfredsställande.

Finns en planering och beredskap för att möta de framtida behoven, avseende såväl finansiering som förebyggande/behovsprövande arbete, kompetensförsörjning, lokaler, utrustning etc?

- Ett antal planer finns framtagna för att möta framtida behov. Vi bedömer dock att det finns möjligheter till förbättring, främst gällande den finansiella planeringen och hemtjänstinsatser. Vi bedömer att planering som i högre utsträckning konkretiserar och tydliggör arbetet som ska genomföras utifrån framtagna prognoser och scenarier bör upprättas.

Sammantaget bedömer vi att det finns viss utvecklingspotential gällande konkretisering av hur arbetet ska genomföras genom tydlig planering eller handlingsplaner. Vi menar att detta skulle skapa en tydligare röd tråd i arbetet och ökade möjligheter till styrning och uppföljning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden:

- att överväga att upprätta ytterligare planer eller en övergripande plan för hur arbetet med framtida behov ska genomföras, se avsnitt 3.2
- att säkerställa att det finns en förankrad finansiell planering med ekonomisk prognos utifrån kommande behov, se avsnitt 3.2

2 Bakgrund

KPMG har av Region Gotlands revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning avseende framtidens äldreomsorg. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

De generella demografiska förändringarna i hela landet innebär att behovet av äldreomsorg förväntas öka starkt inom en inte alltför lång framtid. Ökningen av antalet äldre över 80 år kommer att pågå under hela 2020-talet och ökningen väntas bli störst under perioden 2025 till 2030. Det ställer krav på välfärdens organisation och på resurstilldelning. Pensionsavgångar, ökad konkurrens om personal samt hälsoutvecklingen för de allra äldsta är faktorer som är viktiga att ta hänsyn till i planeringen för den framtida äldreomsorgen. Även erfarenheter utifrån exempelvis coronapandemin bör påverka planeringen av framtidens äldreomsorg.

Revisorerna har utifrån sin bedömning av väsentlighet och risk beslutat att genomföra en granskning inom området.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden har en ändamålsenlig planering och underlag för att möta de framtida behoven inom vård och omsorg avseende äldreomsorg.

Granskningen ska besvara följande frågor:

- Finns en beprövad prognosmodell och prognos för kommande behov av insatser inom äldreomsorgen? Täcker modellen in de större insatserna – särskilt boende och ordinärt boende?
- Finns framtidsscenarier framtagna kring tjänstebudsförändringar, t ex avseende målgruppens krav, behov, förväntningar, sjuklighet, kultur, språk etc?
- Finns en planering och beredskap för att möta de framtida behoven, avseende såväl finansiering som förebyggande/behovspåverkande arbete, kompetensförsörjning, lokaler, utrustning etc?

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut.

Region Gotland
Granskning av framtidens äldreomsorg

2023-11-08

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av bland annat plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2022-2031, framtidsrapport för socialförvaltningen, grundläggande uppdrag- och kvalitetskrav för utförare av socialtjänst, socialförvaltningens kompetensförsörjningsplan 2023 och socialförvaltningens digitaliseringsplan 2022-2024.
- Intervjuer/avstämningar med socialnämndens ordförande, socialdirektör, avdelningschef för äldreboende och verksamhetsutvecklare inom särskilt boende.

Rapporten är faktakontrollerad av socialdirektör och verksamhetsutvecklare inom särskilt boende.

Socialnämndens ordförande samt avdelningschef för äldreboende har fått möjligheten att faktakontrollera rapporten.

3 Resultat av granskningen

Utifrån bland annat de demografiska förändringarna finns anledning att anpassa äldreomsorgen för att kunna möta framtida behov. För att kunna säkerställa att behoven möts på ett hållbart sätt krävs planering och enligt socialtjänstlagen¹ ska kommunen planera sina insatser för äldre.

3.1 Prognos över framtida behov

Socialnämnden har antagit en plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2022 – 2031². Av planen framgår att andelen äldre i befolkningen kommer öka, främst bland personer över 85 år. Andelen personer över 85 år beräknas vara 4 630 år 2050. Det är en ökning på 147 procent från 1 877 personer år 2020.

Folkmängd Region Gotland	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0-49 år	32764	32968	33221	33412	33698	34030	34358	34701	35006	35294	35567
Andel 0-49 år	54%	54%	53%	53%	53%	53%	53%	54%	54%	54%	54%
50-64 år	12122	12162	12148	12263	12255	12219	12178	12081	11973	11902	11828
Andel 50-64 år	20%	20%	20%	20%	19%	19%	19%	19%	18%	18%	18%
65-79 år	11991	12060	12101	12098	12055	11991	12016	12086	12222	12311	12472
Andel 65-79 år	20%	20%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%
75+ år	7852	8179	8491	8776	9073	9292	9533	9758	9935	10151	10376
Andel 75+ år	13%	13%	14%	14%	14%	15%	15%	15%	15%	15%	16%
80+ år	4124	4376	4649	4897	5212	5529	5762	5981	6175	6379	6517
Andel 80+ år	7%	7%	7%	8%	8%	9%	9%	9%	9%	10%	10%
85+ år	1949	2018	2070	2195	2292	2390	2557	2736	2895	3102	3309
Andel 85+ år	3%	3%	3%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	5%	5%
90+ år	686	717	759	781	809	845	874	896	959	1006	1053
Andel 90+ år	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	2%
Summa	61001	61566	62120	62670	63221	63769	64314	64849	65376	65886	66384
65+ år	16115	16436	16750	16995	17268	17521	17778	18067	18397	18690	18990
Andel äldre (65+ år)	26%	27%	27%	27%	27%	27%	28%	28%	28%	28%	29%
Antal kvinnor 65-79	6097	6118	6155	6141	6154	6126	6170	6223	6317	6380	6449
Antal män 65-79 år	5894	5942	5946	5957	5901	5866	5846	5863	5905	5931	6024
Summa äldre (65-79 år)	11991	12060	12101	12098	12055	11991	12016	12086	12222	12311	12472
Antal kvinnor 80+	2416	2539	2664	2791	2940	3132	3228	3340	3428	3531	3618
Antal män 80+	1708	1837	1985	2106	2272	2397	2534	2641	2747	2849	2900
Summa äldre (80+år)	4124	4376	4649	4897	5212	5529	5762	5981	6175	6379	6517
Antal kvinnor 85+	1240	1263	1301	1347	1394	1444	1531	1618	1706	1810	1945
Antal män 85+	709	755	769	848	898	946	1025	1118	1189	1292	1364
Summa äldre (85+)	1949	2018	2070	2195	2292	2390	2557	2736	2895	3102	3309

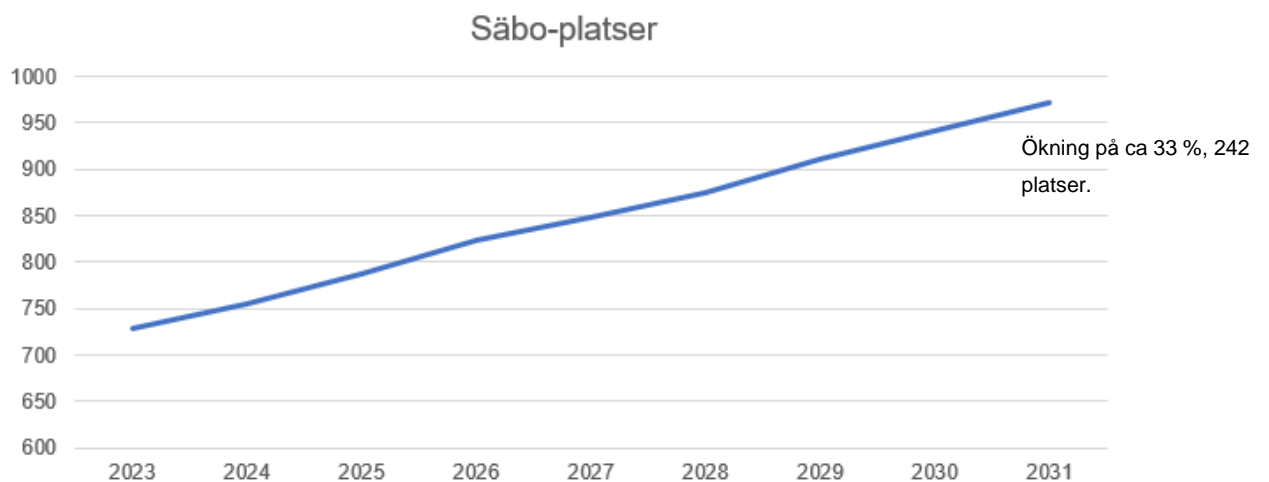
Figur 1: Befolkningsprognos Gotland 2022–2031 (plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2022 – 2031)

¹ Socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap. 6 §

² SON 2022-10-20 § 162

Antal äldre med beslut om särskilt boende	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Antal 65-69 år	22	22	22	22	22	22	22	22	23	23	24
Antal 70-74 år	53	53	53	52	52	54	54	54	54	54	53
Antal 75-79 år	111	112	112	112	112	111	111	112	113	114	115
Antal 80-84 år	157	166	176	187	200	212	221	229	236	243	248
Antal 85-89 år	230	244	258	274	293	311	323	336	346	357	364
Antal 90+ år	355	373	395	407	419	440	453	467	500	525	551
Prognosticerat behov utifrån 2021 års statistik.	928	970	1017	1054	1099	1149	1183	1220	1271	1315	1355
Platsbehov utifrån omsättningsgrad 1,4 %	663	693	726	753	785	821	845	871	908	940	968
Platsbehov beläggningsgrad 95,5 %	30	31	33	34	35	37	38	39	41	42	44
Medellivslängd och Konsumtionsfaktor påverkar prognosen med -3%		-29	-31	-32	-33	-34	-35	-37	-38	-39	-41
Totalt prognosticerat platsbehov baserat på 2021 års statistik	693	695	729	755	787	823	848	874	911	942	971
Förändring platsbehov per år	30	2	34	27	32	36	24	26	37	32	28

Figur 2: Behovsprognos 2022–2031 (plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2022 – 2031)

Figur 3: Behovsprognos 2023 – 2031, Säbo-platser över tid.

Av behovsprognosen framgår att antalet äldre med beslut om särskilt boende kommer öka fram till år 2031, främst bland de som är 80 år och äldre. Från år 2023 till 2031 är det en ökning i platsbehov på 242 platser.

I intervju framkom att prognosen för utbyggnad av särskilt boende stämmer väl överens med den demografiska utvecklingen. I dagsläget uppges det finnas en kö till särskilt boende på cirka 60 personer. Det förväntas bli svårt att få platserna att räcka till. Detta kommer sannolikt innebära ett större behov av hemtjänst.

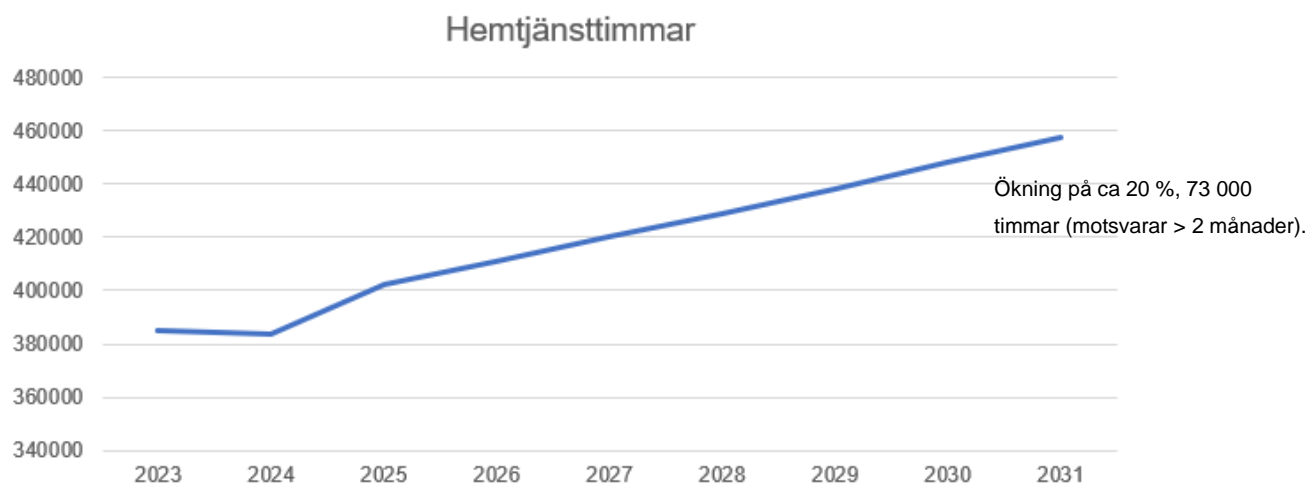
Vidare framgår av planen att Gotland behöver flera boendeformer för äldre utöver särskilt boende. De flesta äldre bor i ordinärt boende och således behöver det planeras för attraktiva och tillgängliga bostäder för äldre. Det behöver även möjliggöras för äldre att bo kvar hemma så länge som möjligt.

2023-11-08

Vad gäller hemtjänst har en prognos tagits fram som beskriver framtida behov för de kommande tio åren utifrån en befolkningsprognos. Hemtjänsttimmar beräknas öka från 384 724 timmar år 2023 till 466 135 timmar år 2032.

Intervall	Prognos inkl påverkansfaktorer									
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0-49 år	5 150	5 107	5 077	5 058	5 035	5 018	4 994	4 969	4 941	4 915
50-64 år	22 798	22 740	22 485	22 174	21 841	21 412	20 997	20 668	20 317	19 954
65-69 år	20 788	20 454	20 085	19 501	19 385	19 407	19 850	20 028	20 361	20 582
70-74 år	38 814	38 101	37 773	38 203	37 860	37 436	36 942	36 328	35 429	35 232
75-79 år	53 417	53 319	52 417	50 503	49 880	49 378	48 620	48 323	48 000	48 500
80-84 år	66 170	68 667	73 367	78 122	79 063	79 258	79 216	78 174	75 662	74 992
85-89 år	87 821	93 507	98 568	98 709	106 439	115 458	120 355	128 778	137 229	139 022
90-år	89 798	91 869	94 649	98 830	100 702	101 390	107 363	111 169	114 904	122 880
	384 724	393 765	402 397	411 098	420 186	428 755	438 336	448 434	457 742	466 135

Figur 4: Prognos hemtjänsttimmar (Kostnad per brukare Ensolution)

Figur 5: Prognos hemtjänsttimmar över tid.

Socialnämnden har fastställt en kompetensförsörjningsplan för år 2023³. Av denna framgår att Region Gotland har i snitt 160 pensionsavgångar per år mellan åren 2022 och 2027. Vård och omsorg utmärker sig som ett område med särskilt stora pensionsavgångar. Inom socialnämndens verksamheter prognostiseras pensionsavgångar kommande år enligt följande.

2022	2023	2024	2025	2026	2027
18	32	21	33	47	46

Utöver ovanstående finns enligt uppgift en resursfördelningsmodell kopplat till budgeten som fungerar som en prognos. Det uppges att denna inte har använts fullt ut under de senaste åren men den är ändå viktig, både gällande särskilt boende och hemtjänst. Även investeringsplanen har kunnat bidra till prognosen för framtiden.

³ SON 2022-12-08 § 181

I intervjuer framkom att det upplevs finnas goda prognoser utifrån den demografiska utvecklingen avseende hur många äldre som kommer behöva äldreomsorgsinsatser och när. Dock framkom att det kan finnas ett behov av att konkretisera prognoser i handlingsplaner som tydliggör hur arbetet ska genomföras på alla nivåer i förvaltningen. Vidare uppges att en handlingsplan i större utsträckning skulle möjliggöra uppföljning av arbetet. Detta också för att skapa en röd tråd från prognos till utförande.

3.1.1 Framtidsscenarioer

Plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2022 – 2031

Av planen för särskilt boende framgår att det kan finnas ett behov av platser i särskilda boenden med specialinriktningar och som är anpassade utifrån exempelvis demenssjukdomar, personer med svårt utmanande beteenden, personer med psykiska funktionsnedsättningar, äldre med missbruk eller äldre med multiproblematik. Dock finns svårigheter i Gotland att upprätta sådana platser då underlaget är litet. Att upprätta sådana platser kan medföra tomma platser i perioder när behovet inte finns. Även i kompetensförsörjningsplanen framgår att det kommer krävas ny eller högre kompetens inom flera områden, däribland palliativ vård, demens och dokumentation.

I intervjuer framkom att på särskilt boende finns nu serviceassistenter som främst arbetar med kök, städ och tvätt. Detta för att få resurser att räckta till och för att använda kompetens rätt. Liknande arbetssätt har också införts inom hemtjänsten där samarbete med externa aktörer har inletts för att sköta städ och hjälpa till med ledsagning.

Enligt uppgift pågår även arbete med att ta fram ett demensteam. Det finns en plan för hur kompetens, inom teamet, ska användas för både förebyggande insatser och som stöd i pågående insatser.

Vidare framgår av planen att andra boendeformer för äldre än särskilt boende kommer behövas. Detta mot bakgrund av att äldre i allt större utsträckning kommer bo kvar i ordinärt boende. Vid intervjuer lyftes exempelvis trygghetsboende som en annan boendeform.

Det framgår även att det blir allt viktigare med arbete med individanpassning för att möta behoven och kunna erbjuda meningsfulla och anpassade aktiviteter. Även av framtidsrapporten framgår att brukare inte önskar standardtjänster på samma sätt som förut, utan de vill påverka sin situation i större utsträckning.

Framtidsrapport för socialförvaltningen

Vi har tagit del av en framtidsrapport för socialförvaltningen från år 2018 som syftar till att skapa handlingsberedskap inför framtiden. Av denna framgår att äldre med behov av särskilt boende kommer öka till år 2028, samt att dessa personer kommer vara äldre

och ha större omvårdnadsbehov. Således finns ett behov av förebyggande arbete för ökad fysisk och psykisk hälsa.

Vidare framgår av rapporten att äldre vill bo kvar hemma i större utsträckning. Det noteras även att dessa äldre i framtiden kommer efterfråga mer alternativa och skräddarsydda lösningar samt sociala aktiviteter. Utifrån detta kan det finnas behov av personliga scheman och meddelanden när hemtjänsten är på väg. Flexibilitet från utföraren när insatser ska utföras kommer också krävas. Detta utifrån att brukare kommer göra fler aktiva val av välfärdstjänster.

Av framtidsrapporten framgår även att antalet människor med svenska som andra språk kommer vara större om tio år. Således behöver verksamheten förberedas så att språket inte blir ett hinder för kvalitet i insatserna. Socialnämnden har antagit grundläggande uppdrag- och kvalitetskrav för utförare av socialtjänst⁴. Av dokumentet framgår att ansvarig utförare vid behov ska tillkalla tolk, exempelvis vid språk, tal-, syn- och hörselnedsättning. I intervju framkom att det inte finns så många olika språk bland brukarna. Det finns ett språkbud då det finns flera språk bland medarbetarna.

Vidare framgår att kultur kommer efterfrågas i större utsträckning och tillgången till kultur behöver anpassas till målgruppen.

3.1.2 Bedömning

Vi konstaterar att det finns en framtagen prognos för framtida behov av särskilt boende. Vi noterar även att prognosmodellen upplevs vara tillfredsställande utifrån den demografiska utvecklingen.

Vidare noterar vi att framtidsscenarioer finns framtagna avseende vilka tjänsteutbudsförändringar som kan komma att behövas avseende exempelvis målgruppens krav och sjuklighet.

Sammantaget bedömer vi att en tydlig planering för arbetet med framtida behov bör upprättas med utgångspunkt i prognoserna och framtidsscenarioerna. Detta för att skapa tydliga ramar och en röd tråd i arbetet.

⁴ SON 2020-06-11 § 99

3.2 Planering och beredskap

Av dokumentet för grundläggande uppdrag- och kvalitetskrav för utförare av socialtjänst framgår att nämnden ska verka för att människor ska få leva och bo självständigt under trygga förhållanden med en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Den enskilde ska, i den mån det är möjligt, kunna välja när och hur stöd, omvårdnad och service ska ges. Vidare framgår grundläggande, organisatoriska, etiska samt personal- och kompetenskrav för hur verksamheten ska bedrivas inom olika områden.

Finansiering

Enligt erhållna uppgifter pågår arbete med en långsiktig finansiell analys som inte är färdig vid tillfället för granskningen.

Det ekonomiska läget har enligt uppgift varit stabilt. Dock uppges det finnas utmaningar med att de kommer behöva nya sätt att planera. Detta med beaktande till bland annat att äldreomsorgen förändras, med exempelvis ökning av hemtjänstinsatser.

Resursfördelningsmodellen uppges i intervju vara rimlig. På kort sikt sker den ekonomiska planeringen med resursfördelningsmodellen.

Av investeringsplanen framgår att investeringsbehovet främst utgår från planen för särskilt boende och beskriver bland annat hur byggnationer av särskilt boende ska finansieras.

I intervjuer framgår att utifrån framtida prognoser och scenarier behövs ett betydande resurstillskott som kan påverka hela regionens resursfördelning. Arbete pågår för att medvetandegöra detta, exempelvis genom det pågående arbetet med långsiktig finansiell analys.

Förebyggande/behovspåverkande arbete

Av planen för särskilt boende för äldre inom region Gotland 2022 – 2031 framgår att tidigt insatta bedömningar och träning vid försämrad funktion möjliggör kvarboende i ordinarie boende. Således behövs god kunskap om rehabiliterande förhållningssätt bland hemtjänstpersonal att möjligheten för fler att bo kvar hemma ökar.

Vi har tagit del av ett tilläggsuppdrag för hemsjukvård avseende habiliterings- och rehabiliteringsinsatser i övriga verksamheter⁵. Dokumentet omfattar särskilt boende och korttidsboende. Av uppdraget framgår att rehabilitering inom särskilt boende främst syftar till att bevara brukarens aktivitets- och funktionsförmåga samt att förebygga försämringar. Totalt sju krav framgår avseende vad som ska genomföras kopplat till rehabilitering inom särskilt boende.

⁵ SON 2017-04-05 § 24

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning förväntas utgöra en stor utmaning framåt. Rekrytering kommer att bli svårt utifrån att det finns begränsat antal personer på arbetsmarknaden samtidigt som förvaltningen behöver konkurrera med andra branscher och sektorer. Detta framgår av en digitaliseringsplan för år 2022–2024⁶. Planen beskriver att antalet äldre samt barn och unga på Gotland kommer öka betydligt i jämförelse med personer i arbetsför ålder som beräknas minska mellan åren 2018 och 2030. Detta innebär minskade skatteintäkter och att försörjningskvoten ökar med färre personer som ska ta hand om fler.

Av kompetensförsörjningsplanen framgår strategier för att möta kompetensutmaningen. Regionen arbetar utifrån kompetensförsörjningsmodellen ARUBA (attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla). Planen beskriver hur arbete ska genomföras, och vad det bör fokusera på, kopplat till respektive område i modellen. För att lyckas med ARUBA modellen framgår av kompetensförsörjningsplanen att regionen utgår från SKRs nio strategier för att möta kompetensförsörjningsutmaningen.

- Stöd medarbetarnas utveckling.
- Stärk ledarskapet.
- Rekrytera bredare.
- Utnyttja tekniken smart.
- Används kompetensen rätt.
- Sök nya samarbeten.
- Prioritera arbetsmiljöarbetet.
- Öka heltidsarbetet.
- Förläng arbetslivet.

Kopplat till respektive strategi framgår hur regionen behöver arbeta för att klara kompetensutmaningen. Det framgår även ett antal mått som kan kopplas till kompetensförsörjningsarbetet.

Enligt kompetensförsörjningsplanen kan utmaningarna det närmsta året sammanfattas som:

- Ordinarie omvårdnadsmedarbetare behöver arbeta på högre sysselsättningsgrader, vara följsamma och ha rätt utbildning.
- Alla områden behöver se och använda kompetensen rätt.
- Arbetsplatser behöver anpassas till framtidens arbetssätt.

⁶ 2022-03-29

2023-11-08

- Förvaltningen behöver öppna upp för fler potentiella medarbetare genom att förlänga arbetslivet och bredda rekryteringen.
- Uppdragen för såväl chefer som medarbetare behöver vara hållbara.
- Arbetsgivarvarumärket behöver stärkas såväl inåt som utåt.

Av planen framgår att utmaningarna ställer krav på strategiska åtgärder och konkreta aktiviteter. Exempel på åtgärder och aktiviteter framgår inte.

Enligt uppgifter erhållna i intervju läggs stort fokus på att behålla och utveckla befintliga medarbetare och chefer. Det anses vara viktigast att anpassa kompetensförsörjningsarbetet utifrån deras behov.

Lokaler

Av planen för särskilt boende framgår att det finns flera insatser för att äldre ska kunna bo kvar hemma, såsom hemtjänst, korttidsplats, växelvis boende och trygghetsplats. Den som önskar ska kunna erbjudas insatser för kvarboende i ordinarie boende, förutsatt att det skapar en skälig levnadsnivå enligt socialtjänstlagen. Följande faktorer bedöms öka möjligheterna för äldre att bo kvar hemma.

- Vård- och omsorgsinsatser och serviceinsatser i hemmet såsom hemtjänst, rehabilitering, hemsjukvård och palliativ vård.
- Proaktivt arbete för att förhindra sjukhusvistelse som till exempel förebyggande samordnad individuell plan i hemmet (SIP).
- Utbyggnad av trygghetsboende.
- Utvecklat anhörigstöd.
- Tillgång till korttidsplats, växelboende och trygghetsplats.
- Uppsökande verksamhet.
- Hjälpmedel.
- Bostadsanpassning.

Vad gäller särskilt boende framgår av planen att under år 2022 fanns totalt 661 lägenheter inom särskilt boende. Arbete pågår med att införa ytterligare platser genom utbyggnad av ett boende med 26 platser. Detta beräknas vara färdigt år 2024/2025. Nämnden har även beslutat att påbörja byggnation av ett nytt särskilt boende med 60 platser. Preliminärt beräknas detta vara inflyttningsklart under år 2025. Vidare framgår att samtliga boenden som byggs eller byggs om ska delas in i enheter på tio lägenheter.

2023-11-08

Vid behov kan en enhet omvandlas till ett boende som kan möta särskilda behov, exempelvis demenssjukdomar. I intervju framkom att om behovet uppstår genomförs detta. Dock är det inte vanligt att behovet uppstår.

Av framtidsrapporten framgår att lokaler behöver förberedas för att brukare ska kunna använda egna digitala produkter, såsom mobil och dator.

Utrustning

Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen, med fler äldre och barn samt färre i arbetsför ålder, är en ökad digitalisering enligt digitaliseringsplanen en förutsättning för att utveckla välfärden.

Av digitaliseringsplanen framgår ett antal digitaliseringsprojekt som genomförts under år 2021. Detta omfattar exempelvis att medicinautomater har testats hos brukare och ett projekt för att effektivisera och underlätta arbetsmoment såsom implementeringar av e-tjänster och digitala stöd kopplat till verksamhetssystemet, bland annat ett mobilt dokumentationsverktyg.

Vidare framgår av digitaliseringsplanen aktiviteter som ska genomföras under år 2022 till 2024. Status för respektive aktiviteter framgår. Aktiviteterna är antingen i genomförandefas, avslutningsfas, uppstartsfas, initieringsfas eller idéfas. Aktiviteterna utgörs bland annat av:

- Planeringsverktyg för hemtjänsten (genomförandefas)
- Läkemedelsautomater (genomförandefas)
- Larmapp i mobil för hemtjänsten (genomförandefas)
- Välfärdsteknik på nya korttidsboendet (genomförandefas)
- Digitala signeringslistor (uppstartsfas)

Av planen för särskilt boende framgår att välfärdsteknik kan främja livslångt boende och minska otrygghet i hemmet. Således kan behov av särskilt boende förhindras eller fördröjas. Följande utgör exempel på välfärdsteknik i ordinärt boende.

- Digital natttillsyn
- Trygghetslarm
- Sensorlarm
- Surfplatta med tillgång till digitala möten
- Fjärrstyrda persienner
- Intelligent duschar
- Justerbara möbler via fjärrstyrning

Enligt uppgifter erhållna i intervju har arbetet med digitalisering och välfärdsteknik kommit långt. Det finns en digitaliseringssamordnare samt digitaliseringskoordinatorer på varje enhet som bistår med stöd i administration och digitaliseringsfrågor.

3.2.1 Bedömning

Vi noterar att det finns ett antal planer och strategier för att möta framtida behov. Vi ser dock att det finns förbättringsområden, främst gällande den finansiella planeringen. En långsiktig finansiell analys är under framtagande och vi kan inte bedöma huruvida den är tillräcklig för att planera införa framtida behov. Det bör tillses att det finns en tillräcklig finansiell planering.

Vidare noterar vi att planering finns avseende bland annat kompetensförsörjning, digitalisering samt lokaler för särskilt boende. Vi vill betona vikten av att fortsätta arbeta aktivt med dessa för att säkerställa att framtida behov kan hanteras.

Vi ser dock att det finns utrymme för utveckling vad gäller hemtjänsten. Detta då det framgår att det finns behov kring hemtjänst men vi ser inte att det finns konkreta planer för hur dessa ska mötas i någon större utsträckning.

Sammantaget bedömer vi att nämnden bör se över möjligheter att upprätta ytterligare planer, alternativt en övergripande plan, som på ett konkret sätt tydliggör hur arbete ska genomföras utifrån prognoser och scenarier. Detta för att säkerställa att samtliga delar av framtida behov omfattas av planerna, och inte bara särskilt boende, kompetensförsörjning och digitalisering. Vi menar att detta skulle underlätta arbetet med eventuella åtgärder och uppföljning av arbetet.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det delvis finns en ändamålsenlig planering och underlag för att möta framtida behov inom äldreomsorgen.

Vi bedömer att det finns viss utvecklingspotential gällande konkretisering av hur arbetet ska genomföras genom tydlig planering eller handlingsplaner. Vi menar att detta skulle skapa en tydligare röd tråd i arbetet och ökade möjligheter till styrning och uppföljning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden:

- att överväga att upprätta ytterligare planer eller en övergripande plan för hur arbetet med framtida behov ska genomföras, se avsnitt 3.2
- att säkerställa att det finns en förankrad finansiell planering med ekonomisk prognos utifrån kommande behov, se avsnitt 3.2

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:
Kristin Larsson
AC68F42812FC43C...
Kristin Larsson
Kommunal revisor

DocuSigned by:
Mikael Lindberg
BDAFCEB422584B1...
Mikael Lindberg
Certifierad kommunal revisor

DocuSigned by:
Magnus Larsson
6F38F37CB60443F...
Magnus Larsson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.